

Beoordeling van asielaanvragen van personen van Angolese nationaliteit

Tussentijds Bericht Vreemdelingen-circulaire TBV 2003/41

Aan:

– de Korpschefs Politieregio's
– de Korpsbeheerders Politieregio's
– de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee

i.a.a.:

– de Procureurs-Generaal

Onderdeel: Stafdirectie

Uitvoeringsbeleid

Datum: 22 september 2003

Ons kenmerk: HKUIT03-4171(AUB)

Code: TBV 2003/41

Juridische achtergrond:

*Vreemdelingenwet 2000 en C8/Angola
Vreemdelingen-circulaire 2000*

*Geldig van/tot: Een jaar, ingaand twee
dagen na publicatie in de*

Staatscourant

*Onderwerp: Beoordeling van asielaan-
vragen van personen van Angolese
nationaliteit*

Inleiding

Hieronder treft u aan een wijziging van het hoofdstuk betreffende de beoordeling van asielaanvragen van personen van Angolese nationaliteit. De aanleiding en achtergrond van deze wijziging zijn in de tekst opgenomen.

Algemene uitgangspunten

Hieronder wordt voor asielzoekers uit Angola aangegeven welke bevolkingsgroepen extra aandacht vragen, bijvoorbeeld omdat zij een verhoogd risico lopen. Ook worden indicaties gegeven voor het verlenen van een verblijfsvergunning asiel. Deze indicaties zijn géén criteria: het enkele behoren tot de desbetreffende categorie impliceert niet dat per definitie statusverlening moet plaatsvinden.

Onderstaand hoofdstuk van de Vreemdelingen-circulaire 2000 over het landgebonden asielbeleid vormt een uitwerking van het algemene asielbeleid zoals dat in de Vreemdelingen-circulaire 2000 is geformuleerd en kan derhalve niet als een uitzondering op het algemene beleid

worden geïnterpreteerd, tenzij zulks expliciet is vermeld.

Voor de beoordeling of een asielzoeker in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel wordt in de eerste plaats verwezen naar deel C1/3 Vreemdelingen-circulaire 2000. Voorts wordt met nadruk gewezen op de contra-indicaties die zijn geformuleerd in deel C1/5.13 Vreemdelingen-circulaire 2000.

Wijziging C8

De tekst van C8/Angola van de Vreemdelingen-circulaire 2000 komt als volgt te luiden:

Beoordeling van asielaanvragen van personen van Angolese nationaliteit

1. Datum

Deze versie van dit hoofdstuk is vastgesteld op 22 september 2003.

2. Geldigheid

Het beleid en de instructies in dit hoofdstuk zijn geldig, een jaar, ingaand twee dagen na publicatie in de Staatscourant.

3. Achtergrond

Op 14 mei 2003 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht (kenmerk: DPV/AM-801530) uitgebracht over de situatie in Angola.

Dit hoofdstuk bevat de uitvoeringsconsequenties van het door de Minister vastgestelde beleid.

4. Groeperingen die verhoogde aandacht vragen

4.1 Bevolkingsgroepen

Er zijn geen aanwijzingen dat personen door de Angolese autoriteiten worden vervolgd vanwege hun etnische afkomst en/of religie. Het behoren tot een specifieke bevolkingsgroep vormt derhalve geen reden betrokken in het bezit te stellen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.

4.2 Personen die zich geprofileerd hebben als politiek tegenstander van het bewind

Leden van politieke partijen lopen in beginsel geen gevaar te worden vervolgd door de Angolese autoriteiten vanwege hun doelstellingen en/of activiteiten.

Evenwel komt uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken naar voren dat personen, bij het uitvoeren van activiteiten voor een politieke partij, gehinderd kunnen worden door (aanhangers van) concurrerende politieke partijen, inclusief de regeringspartij. Dit vormt echter op zichzelf geen reden om de betrokkene in het bezit te stellen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.

Om op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, Vreemdelingenwet voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd in aanmerking te komen, dient betrokkene aannemelijk te maken dat de problemen die hij van de zijde van de Angolese autoriteiten heeft ondervonden vanwege zijn politieke activiteiten te herleiden zijn tot daden van vervolging, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag.

4.3 Leden van rebellenbewegingen (Uniao Nacional para a Independencia Total de Angola (UNITA) / Frente de Libertação do Enclave de Cabinda (FLEC)) en personen uit gebieden waar rebellenbewegingen actief zijn

In augustus 2002 is de demobilisatie en de ontwapening van de voormalige UNITA-rebellen grotendeels voltooid. Tot op heden geldt voor alle voormalige UNITA-rebellen amnestie. Er zijn geen gevallen bekend van UNITA-leden aan wie geen amnestie is verleend. De voormalige UNITA-rebellen en hun familieleden in demobilisatiekampen ondervinden voor zover bekend geen problemen van de zijde van de autoriteiten. Hervestiging van gedemobiliseerde UNITA-rebellen en hun families vindt thans plaats. Van problemen met de lokale bevolking is weinig sprake, omdat de voor-

malige UNITA-rebellen veelal nog in demobilisatiekampen verblijven. Zij die de kampen al wel hebben verlaten, ondervinden onderweg naar hun gebied van herkomst vaak wel problemen met de lokale bevolking. Deze problemen behelzen een vijandige houding en gebrek aan behulpzaamheid van de zijde van de bevolking, hetgeen in beginsel geen reden is om betrokkene in het bezit te stellen van een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd. Betrokkene kan zich voor bescherming wenden tot de Angolese autoriteiten. Niet gebleken is dat de autoriteiten geen bescherming kunnen of willen bieden.

FLEC-rebellen, dan wel personen afkomstig uit Cabinda die verdacht worden van steun aan FLEC-rebellen, kunnen door het leger of de politie worden opgepakt, ontwapend, bedreigd, mishandeld, vermoord of zij kunnen verdwijnen. Dit zal Cabindezen buiten Cabinda niet snel overkomen, tenzij zij expliciet gezocht worden vanwege hun politieke of militaire activiteiten. Overigens worden FLEC-rebellen die buiten de strijd de wapens neerleggen en expliciet afstand nemen van de onafhankelijkheidsdoelstelling van FLEC voor Cabinda, over het algemeen met rust gelaten door de autoriteiten. Door de verwevenheid van politieke en familieverbanden in Cabinda valt niet uit te sluiten dat familieleden van FLEC-rebellen vanwege hun familierelatie problemen als intimidatie en mishandeling ondervinden van de zijde van de autoriteiten in Cabinda. Het is niet bekend of dit ook buiten de provincie Cabinda het geval zou zijn.

Om op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, Vreemdelingenwet in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd dient betrokkene aannemelijk te maken dat de problemen die hij heeft ondervonden van de zijde van de Angolese autoriteiten vanwege zijn (vermeende) betrokkenheid bij de FLEC te herleiden zijn tot daden van vervolging gericht op de persoon van betrokkene, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag. Dit zal voor strijders van de FLEC eerder het geval zijn dan voor niet-strijders.

Leden van rebellenmilities hebben zich in Angola op grote schaal schuldig gemaakt aan het schenden van de mensenrechten. Om die reden dient

men er in het bijzonder bedacht te zijn of de betrokkene zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan gedragingen als omschreven in artikel 1F Vluchtelingenverdrag. Indien er aanwijzingen zijn dat artikel 1F Vluchtelingenverdrag van toepassing is, dient, conform C3/10.14, contact te worden opgenomen met de unit 1F van de Regionale directie Zuid-West.

Nader gehoor

Voor het nader gehoor kunnen onder andere de volgende aandachtspunten van belang zijn:

- wat is de organisatiestructuur, wie zijn de leiders, tot welk onderdeel van de militie behoorde betrokkene;
- welke activiteiten heeft betrokkene voor deze militie verricht;
- hoe zijn de autoriteiten van de activiteiten van betrokkene op de hoogte geraakt (dan wel wat is de verwachting dat de autoriteiten hiervan op de hoogte zullen geraken);
- is sprake geweest van een (eenmalige) willekeurige dan wel een (terugkerende) op de persoon van betrokkene gerichte actie van de zijde van de autoriteiten;
- gelet op eventuele uitsluiting op grond van artikel 1F is aandacht vereist voor: de functie, de werkzaamheden en gedragingen van de betrokken asiëlzoeker, en de vraag of betrokkene zelf mensen heeft gemarteld / gedood, bij het martelen / doden van mensen door anderen aanwezig is geweest dan wel daar (indirect) verantwoordelijk voor was.

4.4 Journalisten

In de grondwet is vrijheid van meningsuiting en persvrijheid opgenomen. De vrijheid van meningsuiting is verbeterd sinds het tekenen van het staakt-het-vuren en het ingaan van de formele vrede in 2002. Wel oefent de overheid af en toe nog druk uit op journalisten. Met name in Cabinda wordt de vrijheid van meningsuiting beperkt door intimidatie en bedreigingen van de kant van de Angolese autoriteiten. Daarnaast wordt in Cabinda het werk van de media sterk gecontroleerd door de Movimento Popular de Libertação de Angola (MPLA).

De situatie van journalisten vormt op zichzelf geen aanleiding om tot statusverlening over te gaan. Om op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, Vreemdelingenwet

voor een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd in aanmerking te komen, dient betrokkene aannemelijk te maken dat de problemen die hij van de zijde van de Angolese autoriteiten heeft ondervonden vanwege zijn activiteiten als journalist te herleiden zijn tot daden van vervolging, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag.

4.5 Vrouwen

Voor de beoordeling van een asiëlverzoek, ingediend door een vrouw, wordt verwezen naar C1/3.3.2 en C1/4.2.11.

De enkele omstandigheid dat betrokkene een alleenstaande vrouw is, leidt in beginsel niet tot een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd.

4.6 Dienstplichtigen en deserteurs

Het normale beleid, zoals weergegeven in C1/4.2.12, is van toepassing.

In de periode voor september 2002 was er bij gedwongen inlijving in het regeringsleger veelal sprake van een daad van willekeur, waarbij de aandacht van de autoriteiten niet specifiek op de persoon van de betrokkene gericht is geweest. Tevens zijn er geen aanwijzingen dat het verlaten van het leger na gedwongen inlijving door de Angolese autoriteiten als een politieke daad wordt gezien. In de periode van september 2002 tot en met april 2003 waren er geen berichten van ronselacties door het Angolese regeringsleger. Gelet op het vorenstaande komen asiëlzoekers die zich erop beroepen het regeringsleger te hebben verlaten na een gedwongen inlijving in beginsel niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, Vreemdelingenwet.

Uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken blijkt dat er thans geen sprake meer is van rekrutering door het UNITA-leger. Indien een asiëlzoeker zich erop beroept dat hij door het UNITA-leger gedwongen is ingelijfd, leidt dit enkele feit in beginsel niet tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd. Betrokkene kan tegen gedwongen inlijving door het UNITA-leger de bescherming inroepen van de Angolese autoriteiten. Niet is gebleken dat de Angolese autoriteiten deze bescherming niet

kunnen of willen bieden. Zo kan een beroep worden gedaan op de amnestiewet.

Gedwongen inlijving door de FLEC leidt op zichzelf niet tot verlening van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd. Betrokkene kan hiertegen de bescherming vragen van de Angolese autoriteiten. Niet is gebleken dat de Angolese autoriteiten deze bescherming niet kunnen of willen bieden.

4.7 Schenders van mensenrechten

Zowel leden van het leger (Forças Armadas Angolanas (FAA), de politie, de veiligheidsdienst, als leden van rebellenmilities (bijvoorbeeld UNITA of FLEC) hebben zich in Angola op grote schaal schuldig gemaakt aan het schenden van mensenrechten. Om die reden dient men in het bijzonder bedacht te zijn of betrokkene zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan gedragingen als omschreven in artikel 1F Vluchtelingenverdrag.

Indien er aanwijzingen zijn dat artikel 1F Vluchtelingenverdrag van toepassing is, dient, conform C3/10.14, contact te worden opgenomen met de unit 1F van de Regionale directie Zuid-West.

5. Bijzondere aandachtspunten

In deze paragraaf wordt ingegaan op meer algemene omstandigheden die van belang (kunnen) zijn bij de beoordeling of de asielzoeker in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel.

5.1 Vlucht- en/of vestigingsalternatief
Het algemene beleid, zoals weergegeven in C1/3.3.3, is van toepassing.

5.2 Traumatabeleid

Het algemene beleid, zoals weergegeven in C1/4.4, is van toepassing.

Bij personen uit Angola dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat zij traumatische ervaringen hebben gehad, met name indien zij voor hun vertrek naar Nederland afkomstig waren uit gebieden waar het regeringsleger en de politie in het kader van de strijd tegen de FLEC recentelijk operaties hebben uitgevoerd.

5.3 Opvangmogelijkheden minderjarigen en bijzonderheden met betrekking tot het beleid inzake alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Het algemene beleid, zoals weergegeven in C2/7 en C5/25, is van toepassing.

In het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken wordt gemeld dat minderjarigen, die niet vergezeld worden door hun ouders of wettelijke vertegenwoordiger, bij uitreis in het bezit dienen te zijn van een door de ouders ondertekende verklaring van toestemming voor uitreis. Hierbij is tevens van belang dat een vliegreis naar Europa veel geld kost en een paspoort en (Schengen)visum voor de reis verplicht is. Het is mede hierom onwaarschijnlijk dat een kind zonder de steun van familie een Europees land zou kunnen bereiken.

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie heeft op grond van de inhoud van het ambtsbericht besloten dat niet reeds op voorhand kan worden aangenomen dat er in het algemeen sprake is van adequate opvang van minderjarigen in Angola. Dit brengt met zich mee dat in elk individueel geval moet worden beoordeeld of voor de minderjarige in kwestie adequate opvang beschikbaar is. Hierbij geldt dat het ministerie van Buitenlandse Zaken alleen onderzoek naar opvang in Luanda kan verrichten.

Eerste en nader gehoor

Voor het eerste en nader gehoor kunnen onder andere de volgende aandachtspunten van belang zijn:

- was betrokkene bij uitreis in het bezit van de benodigde papieren en uitreisinstemming van de ouders?;
- op welk adres was betrokkene woonachtig?;
- waar zat betrokkene op school (naam en adres)?; in welke klas en jaargang?;
- wat was de naam van de groep ('turma') waartoe betrokkene behoorde?;
- wat was het leerling-nummer van betrokkene?;
- in welke periode volgde betrokkene lessen?;
- verrichtte betrokkene werk?; zo ja, wat voor werk en wie was de werkgever?.

5.4 Driejarenbeleid

Het algemene beleid, zoals weergegeven in C2/9, is van toepassing.

Van 20 augustus 1998 tot 1 april 2001 heeft voor Angola een uitstelvan-vertrek-beleid gegolden om beleidsmatige redenen. Deze periode dient in voorkomende gevallen te worden meegerekend als relevant tijdsverloop.

5.5 Legale uitreis

Via het ministerie van Buitenlandse Zaken is vernomen dat veel Angolezen naar Europa reizen, voorzien van een Schengenvisum, afgegeven door de Portugese autoriteiten. Gelet hierop dienen asielaanvragen van Angolezen te worden gecontroleerd op mogelijke visumverlening door de Portugese autoriteiten. Bij een positief antwoord zal ten eerste moeten worden gezien of een Dublinverzoek tot de mogelijkheden behoort. Ten tweede zal een positief antwoord van de Portugese autoriteiten tot de conclusie leiden dat betrokkene op legale wijze Angola is uitgereis. Een legale, gecontroleerde uitreis via de luchthaven te Luanda geldt in beginsel als contra-indicatie bij de beoordeling of betrokkene op grond van gegronde vrees voor vervolging in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.

6. Procedurele aspecten

6.1 Gehoor

Gelet op de mogelijkheid dat niet uit Angola afkomstige personen zich voordoen als Angolese asielzoekers, dienen ter verificatie in het gehoor algemene vragen te worden gesteld over Angola en vragen naar de herkomst van betrokkene.

6.2 Taalanalyse

Met betrekking tot asielzoekers uit Angola is het mogelijk om een taalanalyse aan te vragen ter vaststelling van de herkomst van een asielzoeker. Taalanalyse kan op dit moment worden uitgevoerd voor de talen Portugees, Lingala en Kikongo. Indien een asielzoeker alleen de Portugese taal beheerst, is dat op zich geen reden om op voorhand te twijfelen aan de herkomst van de betreffende asielzoeker. Uiteraard

dient dit beoordeeld te worden in samenhang met de overige verklaringen van betrokkene.

Met het oog op het kunnen instellen van een taalanalyse is het van belang dat in het eerste gehoor en eventueel in het nader gehoor wordt gevraagd welke talen betrokkene spreekt. Het gaat hier zowel om de taal, die betrokkene dagelijks in en om het huis gebruikt, als om andere talen die hij meer of minder machtig is.

7. Terugkeer en uitzetting

7.1 Uitzettingsbeleid

Naar Angola wordt verwijderd.

7.2 Categoriele bescherming

Asielzoekers uit Angola komen niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, Vreemdelingenwet. In dit kader wordt verwezen naar C1/4.5.

7.3 Besluit- en vertrekmoratorium

Ten aanzien van asielzoekers uit Angola is geen besluit genomen in de zin van artikel 43 en/of artikel 45, vierde lid, Vreemdelingenwet.

7.4 Praktische aspecten terugkeer

Naar Angola kan worden teruggekeerd.

Tot slot

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Voor zover van toepassing zullen bovenstaande wijzigingen zo spoedig mogelijk in een aanvulling op de Vreemdelingencirculaire 2000 worden verwerkt.

*De Minister voor Vreemdelingenzaken
en Integratie,
namens de minister,
het hoofd van de Immigratie- en
Naturalisatiedienst,
P.W.A. Veld.*